



Ústav anglického jazyka a didaktiky

Klára Cilcová

Posudek vedoucí práce

Anglické vedlejší věty příčinné uvozené spojkami "since" a "as"

English reason clauses introduced by the conjunctions "since" and "as"

Bakalářská práce

Praha, září 2013

Bakalářská práce je příspěvkem k řešení problematiky příčinných vět uvozených pomocí spojek "since" a "as". Příčinné věty autorka zkoumá z hlediska jejich syntaktické funkce, sémantické role a pozice vůči větě hlavní s cílem zjistit, jaké faktory mají na pozici příčinné věty vliv. Vychází z předpokladu, že postavení příčinné věty souvisí právě s její syntaktickou funkcí a sémantickou rolí. Autorka si klade za cíl tuto hypotézu ověřit a zjistit, zda na pozici příčinné věty mají vliv i další faktory.

Teoretická část práce popisuje velmi důkladně a přehledně příčinné věty obecně. Nejprve se autorka věnuje příčinným větám z hlediska klasifikace adverbálních vět a upozorňuje na formální podobnost příčinných vět uvozených pomocí since a as s větami časovými. Dále jsou příčinné věty popsány z hlediska jejich syntaktické funkce. Syntakticky příčinné věty fungují – podle míry začlenění do věty hlavní – jako adjunktivy nebo disjunktivy. Z hlediska sémantického se příčinné věty dělí na věty vyjadřující příčinu přímou a příčinu nepřímou. V závěru kapitoly autorka shrnuje faktory, které na postavení příčinné věty mohou mít vliv.

Metodologicky je práce založena na získání cca 100 příkladů vedlejších vět příčinných uvozených spojkami „since“ a „as“ pomocí British National Corpus. Pokud jde o frekvenci výskytu obou spojek, ukazuje se, že příčinné věty bývají daleko častěji uvozeny spojkou since. Pro získání 50 příkladů se spojkou as, bylo třeba projít téměř tři tisíce příkladů (!). V praktické části autorka podrobuje příčinné věty analýze z hlediska jejich syntaktické funkce a sémantické role, tj. z hlediska výše zmíněných aspektů. Ukazuje se, že věty uvozené since a as mají vždy funkci disjunktivy a to buď obsahového nebo stylového, neboť nesplňují syntaktické testy uvedené v CGEL. Dále autorka poukazuje na skutečnost, že sémantická role příčinných vět úzce souvisí s jejich syntaktickou funkcí. Zatímco příčinné věty vyjadřující příčinu přímou mají vždy syntaktickou funkci obsahových disjunktiv, příčinné věty vyjadřující příčinu nepřímou syntakticky fungují jako stylové disjunktivy. Příčinné věty vyjadřující příčinu nepřímou se vyskytují daleko v menší míře, analýza odhalila pouze tři případy. Příčinné věty vyjadřující příčinu přímou (celkem tedy 97 případů) byly dále klasifikovány do sémantických podtypů dle CGEL, přičemž se ukazuje, že zavedení páté kategorie „Reason and evaluation/attitude“ (Brůhová 2005) je oprávněné. Při analýze sémantických rolí dochází autorka k zajímavému zjištění, že užití konkrétní spojky souvisí s jejich sémantickou rolí. Jinými slovy, v případě 'Reason and consequence' se častěji vyskytuje spojka "since", zatímco v případě 'Motivation and result' převažuje spojka "as".

Pokud jde o pozici příčinných vět, běžná představa, že věty uvozené spojkami "since" a "as" preferují počáteční pozici, byla přesvědčivě vyvrácena, neboť oba typy vět byly registrovány převážně v koncové pozici (63%). Co se týče faktorů majících vliv na pozici příčinné věty, ukazuje se, že jedním z vlivů je i sémantická role příčinné věty. Ukazuje se totiž, že věty vyjadřující přímou příčinu, konkrétně 'Motivation and result', and 'Reason and



Ústav anglického jazyka a didaktiky

evaluation/ attitude' se v převážné většině případů (s jednou výjimkou) vyskytují v koncové pozici. Naopak věty vyjadřující příčinu nepřímou (jinými slovy stylové disjunkty) se všechny vyskytly v počáteční pozici. Dalšími faktory mající vliv na postavení příčinné věty jsou: registr textu; informační struktura (principle of end-focus), princip postpozice rozvitějších členů (principle of end-weight, v textu označen jako „structural considerations“).

Autorka dochází ke zjištění, že výsledné postavení příčinné věty není určeno pouze jedním z probraných faktorů, nýbrž působením více faktorů zároveň / jejich kombinací.

Práce je velmi přehledná, autorka prokázala schopnost zorientovat se v literatuře, v různých přístupech k danému tématu a schopnost zaujmout vlastní stanovisko. Výtku lze mít k českému resumé, které autorka pojímá spíše jako popis metodologie, kde však chybí výčet konkrétních výsledků.

Poznámky k jednotlivostem:

Str. 22 – chybné užití členu v názvu kapitoly 2.1.5.4 Other factors...

Str. 30 – př. 12 – můžete upřesnit, z jakého důvodu hodnotíte tento příklad jako „Circumstances and consequence“. Spíše se mi tento příklad jeví jako „Reason and consequence“.

Závěr: Jak vyplývá z výše uvedeného, práce Kláry Cilcové splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci. K obhajobě ji proto doporučuji a předběžně hodnotím jako výbornou.

PhDr. Gabriela Brůhová, Ph.D.

V Praze 25.8..2013